

T.C. Halkların Demokratik Partisi
Grup Başkanlığı
Sayı: 23/68
Tarih: 26.12.2022

76661

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Süleyman Soylu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

15 Aralık 2022 tarihinde Muğla İl Jandarma Komutanlığınca İran, Suriye, Afganistan, Irak ve Filistinli 142 göçmenin Ula Geri Gönderme Merkezi'ne götürüldüğü ve ardından yapılan işlemlerde 140 mülteci serbest bırakılırken İran'da 2017 yılında pahalılığa karşı başlayan protestolarda çıkan çatışmalarda akrabalarını kaybeden ve cenazeyi almaya gittiklerinde çekilen görüntüleri üzerinden protestolara katıldığı iddiası ile haklarında idam kararı verilen Rojhilatlı Kürt siyasi aktivistlerden Hossein Manbari ve Shugar Mohammadi çiftine sınır dışı edilme kararı verildiği bilgileri bulunmaktadır.

Hossein Manbari ve Shugar Mohammadi çifti avukatlarına, haklarında idam cezası olduğunu ve geri gönderildikleri takdirde yaşamlarını yitireceklerini, hali hazırda birçok arkadaşlarının hükümet tarafından alındıktan sonra kaybedildiğini ifade etmişlerdir.

Anayasa'nın 17. maddesi, Anayasa'nın 5. maddesi ile Anayasa'nın temel hak ve hürriyetlerin yabancılar için milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabileceğine ilişkin 16. maddesi ile birlikte yorumlandığında devlete, egemenlik yetkisi alanında olup gönderildikleri ülkede kötü muameleye maruz kalabilecek yabancıların maddi ve manevi varlıklarına yönelik risklere karşı korunmaları yönünde pozitif yükümlülük yüklemektedir. Öte yandan, 6458 sayılı Kanun'un geri gönderme yasağıyla ilgili 4. maddesi ile sınır dışı etme kararı alınmayacaklarla ilgili 55. maddesinde menşe ülkeden söz edilmeden hiç kimsenin işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında

bulunacağı bir yere gönderilemeyeceği, sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emare bulunan yabancı hakkında sınır dışı etme kararının alınmayacağı ifade edilmektedir. Aynı zamanda , Anayasa Mahkemesi'nin de idama mahkûm edilen İranlı Hooman Hosseinpour isimli mültecinin söz konusu riske rağmen doğrudan veya dolaylı olarak riskin bulunduğu ülkeye sınır dışı kararı verilmesiyle kişinin Anayasa'nın 17. Maddesinde güvence altına alınan hem yaşam hakkının hem kötü muamele yasağının ihlal edildiğine yönelik 29.09.2022 tarihli bir kararı da bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 142 göçmenden sadece Hossein Manbari ve Shugar Mohammadi çiftinin serbest bırakılmamasının ve verilen sınır dışı kararının yasal dayanağı nedir?
- 2- Hossein Manbari ve Shugar Mohammadi çiftine verilen sınır dışı kararı ile 6458 sayılı Kanun'un geri gönderme yasağıyla ilgili 4. maddesi ve sınır dışı etme kararı alınmayacaklarla ilgili 55. Maddesi neden ihlal edilmektedir?
- 3- Türkiye'de geri göndermeme ilkesi neden hukuka uygun bir şekilde uygulanmamaktadır?
- 4- Hossein Manbari ve Shugar Mohammadi çiftinin sınır dışı edilmeleri durumunda İran'da işkence ve hapse mahkûm olacakları ya da idam edilecekleri bilginiz dahilinde midir?
- 5- Bakanlığınız, can güvenlikleri olmayan Hossein Manbari ve Shugar Mohammadi çiftinin sınır dışı edilmeleri durumunda İran'da işkence ve hapse mahkûm olacakları ya da idam edilecekleri gerçeği ortadayken Anayasa'nın 17. Maddesi ile güvence altına alınan yaşam haklarını korumakla sorumlu değil midir?
- 6- Hossein Manbari ve Shugar Mohammadi çiftine "Sınır dışı etme kararının uygulanmaması veya iptali" kenar başlıklı 57. maddesinin ilgili kısmı gereğince insani ikamet izni neden verilmemiştir?
- 7- Hengaw İnsan Hakları Örgütü'nün yakalanan sığınmacılar arasında İran'a sınır dışı edilmeleri durumunda hayatlarının büyük tehlikeye gireceği belirtilen Naser Kamangar ve eşi Arazu Molanaei ve iki çocuklarının da kimliklerinin tespit edildiği yönünde açıklamaları bulunmaktadır. Avukatlarca da herhangi bir bilgiye ulaşamadığı kaydedilen Naser Kamangar ve eşi Arazu Molanaei ile çocukları serbest bırakılan sığınmacılar arasında mıdır? Değillerse nerede oldukları hakkında bir bilginiz bulunmakta mıdır?

- 8- Türkiye’de son 5 yıl içerisinde haklarında sınır dışı etme kararı verilen göçmen sayısı kaçtır? Kaçı sınır dışı edilmiş, kaç hakkında verilen kararlar kaldırılmıştır?
- 9- Bakanlığınız süresince sığınma hakkı tanınmayarak güvenli olmayan üçüncü ülkeye sınır dışı edilerek geri gönderilen kaç mülteci/sığınmacı işkenceye, kötü muameleye maruz kalmış ve idam edilmiştir?